

Hallituksen kirjelmä Eduskunnalle Ahvenanmaan maakuntapäivien aloitteesta, joka sisältää ehdotuksen laiksi vaalilain muuttamisesta

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 22 §:n 1 momentin nojalla lähetetään Eduskunnalle alkuperäisenä ja suomenkielisenä käännöksenä Ahvenanmaan maakuntapäiviltä oikeusministeriöön saapunut aloite, joka sisältää ehdotuksen laiksi vaalilain muuttamisesta.

Helsingissä 8 päivänä kesäkuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Leena Luhtanen*

Hallitukselle

Ahvenanmaan maakuntapäiviltä

1. Johdanto

Suomen liittyessä Euroopan unionin (EU) jäseneksi osa maan päätöksentekovaltuuksista siirrettiin EU:lle. Korvauksena tästä toimivallan siirrosta Suomi, kuten muutkin unionin jäsenvaltiot, on saanut pysyvät edustajansa unionin päätöksentekuelimiin.

Jäsenvaltiot ovat edustettuina neuvostossa, vaikkakin jäsenvaltion puhevaltaa voi myös käyttää ministeritason edustaja, joka edustaa osavaltion hallitusta tai vastaavaa elintä. Jäsenvaltiot ja niiden kansalliset paikkakiintiöt muodostavat myös Euroopan parlamentin vaaleja koskevan järjestelmän perustan, ja jäsenmailla on myös oikeus päättää kenet komission ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen virkoihin nimitetään. Pääsäännön mukaan jäsenvaltiot ovat myös vastuussa yhteisöoikeuden täytäntöönpanosta. Jäsenvaltiolla on lisäksi Euroopan unionin oikeusturvajärjestelmän mukaan etuoikeutettu asema kantajana niin, että esimerkiksi oikeus saada unionin asiakirjojen laillisuus arvioiduksi yhteisöjen tuomioistuimessa on rajoitettu koskemaan toimielimiä ja jäsenvaltioita.

Unioni on rakenteeltaan sellainen, että se ei ota huomioon itsehallintoalueiden etuja. Valtioiden perustalle rakennetun EU:n ja kansallisen lainsäädännön perusteella lainsäädäntövaltaa käyttävien alueiden välinen suhde on osoittautunut ongelmalliseksi. EU:n toimivallan laajentaminen merkitsee itsehallintoalueiden toimivallan heikkenemistä sekä suhteessa unioniin että suhteessa jäsenvaltion keskusvaltaan. Vaikka kyseiset alueet ovat luovuttaneet osan päätöksentekovaltuuksistaan unionille, ne ovat harvoin saaneet korvaukseksi oman edustajansa päättäviin elimiin. Lainsäädäntövaltaa käyttävien alueiden asema Euroopan unionissa on suurelta osin jäänyt kansallisen tason kysymykseksi, joka on ratkaistava kunkin jäsenmaan oman lainsäädännön avulla.

Ahvenanmaan itsehallintolain ansiosta Ahvenanmaan maakunnalla on pitkälle kehittynyt itsehallinto, johon kuuluu hallitukselta ja eduskunnalta siirretty lainsäädäntö- ja hallintovalta. Kun maakunta yhdessä muun Suomen kanssa hyväksyi liittymisen Euroopan unioniin, siirtyi huomattava osa tästä lainsäädäntövallasta unionille. Maakunnan asema itsehallintoalueena oli myös se syy, jonka vuoksi Suomen liittymissopimukseen liitettiin erityinen Ahvenanmaata koskeva pöytäkirja. Pöytäkirjassa tunnustetaan nimenomaisesti Ahvenanmaan kansainvälisoikeudellinen erityisasema perustana pöytäkirjassa säännellyille poikkeuksille.

Suomen liittymissopimukseen sisältyvistä erityisratkaisuksista huolimatta maan EU-jäsenyydestä on seurannut ongelmia Ahvenanmaan maakunnalle. Monet ongelmat olivat esillä ja ne ratkaistiin myös

viimeisimmän, 1.6.2004 voimaan tulleen, itsehallintolain muutoksen yhteydessä (68/2004). Olennaisimmat maakunnan mahdollisuuksia vaikuttaa EU-prosessiin koskevat ongelmat ovat kuitenkin ratkaisematta. Maakunta on esittänyt tiettyjä vaatimuksia myös Euroopan unionin perustuslakisopimuksen nykyversioon johtaneissa neuvotteluissa. Neuvotteluissa on kuitenkin käynyt selväksi, että lainsäädäntövaltaa käyttävien alueiden vaikuttamismahdollisuuksia koskevia vaatimuksia ei tulla täyttämään valtiosopimustasolla. Vaikuttaa epätodennäköiseltä, että tähän asiaan tulisi muutosta, vaikka itse sopimuksesta voidaankin neuvotella uudelleen ennen sen voimaantuloa.

Maakunnan esittämät tärkeimmät vaatimukset koskevat edustajanpaikkaa Euroopan parlamentissa, puhevaltaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa (EY:n tuomioistuimessa) sekä osallistumista toissijaisuusperiaatteen noudattamisen valvontaan.

2. Nykytila

2.1. Ahvenanmaan edustus Euroopan parlamentissa

Säännökset edustajanpaikkojen jakautumisesta Euroopan parlamentissa sisältyvät EU:n perustamissopimukseen. Nizzan sopimuksen mukaisesti Suomen edustajapaikkojen määrä vähenee kuudestatoista kolmeentoista, mutta unionin laajenemisprosessin aikana Suomella on poikkeuksellisesti 14 edustajanpaikkaa vaalikaudella 2004–2009.

Joissakin jäsenvaltioissa on jo nyt käytössä vaalipiirijako, joka takaa alueille tai vähemmistöryhmille edustuksen Euroopan parlamentissa. Belgian saksankieliselle yhteisölle, jolla on myös lainsäädäntövaltaa tietyissä aisoissa, on annettu yksi maan edustajanpaikoista Euroopan parlamentissa. Asukasmäärältään Belgian saksankielinen yhteisö on vain hieman suurempi kuin Ahvenanmaan väestö (0,6 prosenttia Belgian väestöstä asui mainitun yhteisön alueella vuonna 2000 kun taas Ahvenanmaan osuus koko Suomen väestöstä on noin 0,5 prosenttia). Toinen esimerkki on Tanska, joka luovutti yhden edustajanpaikoistaan itsehallintoalue Grönlannille, joka sittemmin erosi EU:sta.

Mainituista esimerkkivaltioista poiketen Suomi ei ole antanut yhtäkään omista edustajanpaikoistaan Euroopan parlamentissa Ahvenanmaan maakunnan muodostamalle itsehallintoalueelle. Säädettyä Suomen edustajien valinnasta, päätettiin, että koko maa muodostaa yhden vaalipiirin. Hallituksen esityksessä (HE 351/1994 vp) korostettiin kuitenkin, että Ahvenanmaan maakunnalla on vahva sekä (silloin voimassa olleeseen) hallitusmuotoon, että kansainvälisoikeudellisiin takeisiin perustuva erityisasema. Jotta myös Ahvenanmaa saisi korvauksen EU:lle menettämästään lainsäädäntövallasta, katsottiin aiheelliseksi aloittaa heti neuvottelut Suomen ja unionin kesken vielä yhdestä edustajanpaikasta Euroopan parlamentissa. Silloinen hallitus teki siis selväksi, että Ahvenanmaan edustus Euroopan parlamentissa on perustuslaillisesti oikeutettu.

Ahvenanmaan maakuntapäivät ovat myös kolme eri kertaa sopimusten (liittymissopimus 1994, Amsterdamin sopimus 1998, Nizzan sopimus 2002) hyväksymisen yhteydessä huomauttaneet edellyttävänsä, että Ahvenanmaan asukkaat saavat oikeuden valita edustajansa Euroopan parlamenttiin.

On siis yhä edelleen perusteltua, että Ahvenanmaan maakunta saa edustajansa Euroopan parlamenttiin. Jäsenvaltioiden siirtäessä yhä enemmän valtaa unionille oman edustuksen tarve ei suinkaan vähene vaan päinvastoin lisääntyy. Tämä tarve vahvistuu vielä entisestään kun Euroopan parlamentti jatkuvasti lisää vaikutusvaltaansa unionin päätöksentekoprosessiin.

Perustuslakisopimuksen hyväksyminen nykymuodossaan tai muutettuna merkitsisi kansallisten parlamenttien vaikutusvallan vahvistumista, mutta se ei merkitsisi Ahvenanmaan maakuntapäivien vaikutusvallan lisääntymistä.

2.2. Puhevalta EY:n tuomioistuimessa

Ahvenanmaan itsehallintolain viimeisimmän muutoksen yhteydessä lisätyn 59 c §:n mukaan valtakunnan viranomaiset valmistelevat yhteistoiminnassa maakunnan hallituksen kanssa Suomen vastausten sisällön vastattaessa Euroopan yhteisöjen komission sellaisiin kannanottoihin, jotka koskevat puutteita jäsenvaltion velvollisuuksien täyttämässä siltä osin kuin velvollisuuksien täyttäminen kuuluu maakunnan toimivaltaan. Säännös koskee tilanteita, joissa komissio on antanut Suomelle virallisen huomautuksen tai perustellun lausunnon, jossa se on katsonut, että Suomi ei ole täyttänyt jotakin velvoitettaan, ja että valtakunnan ja maakunnan toimivallan jaon mukaisesti maakunnan tehtävänä olisi komission kannanotossa mainitun velvoitteen täyttäminen.

Mainitun pykälän mukaan maakunnan hallitus ja valtakunnan viranomaiset valmistelevat yhteistoiminnassa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa esitettävät Suomen kannanotot. Tämä tarkoittaa Suomen tuomioistuinjärjestelyn yhteydessä esittämien erilaisten kirjelmien, vastineiden ja muiden kannanottojen valmistelua. Hallituksen esityksen (HE 18/2002 vp) perustelujen mukaan Suomen kannanottojen mainittuihin tapauksiin tulee perustua yhteiseen valmisteluun, jossa valtakunnan ja maakunnan kannanottoja verrataan toisiinsa ja tarpeen vaatiessa yhteen sovitetaan. Vaikka Suomen hallitus viime kädessä päättää Suomen vastauksen sisällöstä ja kannanotoista maakuntaa koskevissa sopimusrikkomustapauksissa, vastauksia ja kannanottoja valmisteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota maakunnan oikeuteen puolustautua. Esimerkiksi tilanteessa, jossa komission mielestä maakunnan lainsäädäntö on ristiriidassa EY-oikeuden kanssa, Suomen kannanotoista tulee yleensä käydä ilmi, millä perusteella maakunnan hallitus katsoo, että maakuntalaki on EY-oikeuden mukainen vaikka valtakunnan viranomaisilla on sama käsitys EY-oikeuden tulkinnasta kuin komissiolla.

2.3. Maakunnan osallistuminen toissijaisuusperiaatteen noudattamisen valvontaan

Toissijaisuusperiaatteen mukaisesti unionin tulee toimia niillä alueilla, joilla sillä ei ole yksinomaista toimivaltaa vain siinä tapauksessa ja siinä laajuudessa kuin jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla toteuttaa suunnitellun toiminnan tavoitteita, jotka suunnitellun toiminnan laajuuden tai vaikutusten takia voidaan tämän vuoksi toteuttaa paremmin unionin tasolla.

Perustuslakisopimusehdotukseen sisältyy toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamista koskeva pöytäkirja. Pöytäkirjan mukaan komission ja Euroopan parlamentin tulee toimittaa kaikki lainsäädäntöehdotuksensa ja niiden muutosehdotukset kansallisille parlamenteille samalla kun ne toimitetaan unionin lainsäädäntöelimille. Neuvoston tulee toimittaa luonnokset, jotka se saa joukolta jäsenvaltioita tai tuomioistuimelta, Euroopan keskuspankilta tai Euroopan investointipankilta. Kun luonnos on hyväksytty, Euroopan parlamentin tulee toimittaa lainsäädäntölauselmansa ja neuvosto omat kannanotonsa kansallisille parlamenteille.

Kunkin jäsenvaltion kansallinen parlamentti voi tietyn ajan kuluessa tarkastella säädösluonnoksia ja antaa Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission puheenjohtajille perustellun lausunnon, jos se katsoo, ettei toissijaisuusperiaatetta ole noudatettu. Kansallinen parlamentin tulee tarvittaessa neuvotella lainsäädäntövaltaa käyttävien alueellisten parlamenttien kanssa.

Kunkin EU:n toimielimen tulee ottaa huomioon kansallisten parlamenttien toimittamat perustellut lausunnot. Jokaisella parlamentilla on käytössään kaksi ääntä, jotka jakautuvat kansallisen parlamentaarisen järjestelmän mukaan. Kaksikamarisen kansanedustuslaitoksen omaavissa jäsenvaltioissa kummallakin kamarilla on yksi ääni. Jos vähintään kolmasosa jäsenvaltioiden parlamenteille annetuista äänistä edustaa kantaa, jonka mukaan lakiluonnos ei noudata toissijaisuusperiaatetta, ehdotusta on tarkasteltava uudelleen. Uudelleentarkastelun jälkeen voi kukin EU:n toimielin päättää joko säilyttää ehdotuksensa tai muuttaa sitä tai vetää se takaisin. Päätöksen pitää olla perusteltu.

3. Nykytila ja ehdotetut muutokset

3.1. Ahvenanmaan edustus Euroopan parlamentissa

3.1.1. Perustuslailliset näkökohdat

Maakunnan osallistuminen EU-asioiden kansalliseen valmisteluun ei korvaa sitä, että Ahvenanmaa, kuten muukin Suomi, on luovuttanut unionille suuren osan vallastaan itsenäisesti päättää omista asioistaan. Maakunnalla on todellinen mahdollisuus valvoa etujaan ainoastaan oman edustajansa kautta. On kohtuutonta, että Ahvenanmaan maakunta, jolle perustuslaissa on taattu oikeus itsenäisesti päättää omista asioistaan, on ilman omaa suoraa vaikutuskanavaa samoja aihepiirejä koskevissa EU-asioissa.

Perustuslain ja itsehallintolain nojalla lainsäädäntövalta Suomessa jakautuu eduskunnan ja maapäivien kesken. Ahvenanmaan itsehallintolain 3 §:n mukaan Ahvenanmaan maakuntapäivät edustaa Ahvenanmaan maakunnan väestöä. Ahvenanmaan perustuslaillinen asema on itsehallintolain vuoksi huomattavasti vahvempi kuin Euroopan muiden lainsäädäntövaltaa käyttävien alueiden.

Verrattuna niihin Euroopan liittovaltioiden lainsäädäntövaltaa käyttäviin alueisiin, joissa on kaksikamarinen kansanedustuslaitos, Ahvenanmaan maakunnan vaikutusvalta kansalliseen EU-politiikkaan on rajallinen siitäkin huolimatta, että monet osavaltiot käyttävät delegoitua lainsäädäntövaltaa yksinään kun taas Ahvenanmaan itsehallintolaki jakaa vallan valtakunnan ja maakunnan välillä. Suomessa Ahvenanmaan väestön demokraattiset vaikuttamismahdollisuudet kysymyksissä, jotka kuuluvat valtakunnan toimivaltaan on turvattu varaamalla Ahvenanmaalle yksi kansanedustajan paikka. Ahvenanmaalla on toisin sanoen selvästi rajoitetumpi vaikutusvalta kansalliseen EU-politiikkaan verrattuna useimpiin muihin lainsäädäntövaltaa käyttäviin alueisiin EU:ssa.

Mainituista syistä ja ottaen huomioon sen, että Ahvenanmaan ääntä unionin toimielimissä, myös itsehallintolain piiriin kuuluvissa asioissa, käyttää unionin perusrakenteista johtuen Suomen valtiovallan edustaja, on perusteltua ja välttämätöntä lisätä maakunnan vaikutusvaltaa EU-asioissa antamalla sille edustus EU:n parlamentissa samalla tavoin kuin sille on taattu kansanedustajanpaikka Suomen eduskunnassa.

3.1.2. Demokratia- ja laillisuusnäkökohdat

Itsehallintolaissa säädetyn valtakunnan ja maakunnan välisen poliittisen vallanjaon vuoksi Suomen eduskunta ja hallitus eivät voi edustaa Ahvenanmaan väestöä itsehallintolain piiriin kuuluvissa kysymyksissä. Ahvenanmaalla on sitä paitsi omia, muusta Suomesta erillään olevia poliittisia järjestöjä. Muualla Suomessa vaikuttavien puolueiden ja niiden puoluejärjestelmän kautta valittujen

edustajien ei voida katsoa edustavan Ahvenanmaan väestöä. Ahvenanmaan väestö on siksi ilman omaa varsinaista edustusta itsehallinnon toimivallan piiristä eurooppalaiselle tasolle siirretyissä kysymyksissä. Valtakunnalliset puolueet eivät ole poliittisesti juurtuneet maakuntaan eikä näin ollen myöskään mitään syytä muodostaa erityistä Ahvenanmaan asioita koskevaa politiikkaa. Kysymys Ahvenanmaan edustuksesta Euroopan parlamentissa on toisin sanoen viime kädessä demokratiakysymys. Ahvenanmaan oma edustaja Euroopan parlamentissa antaisi ahvenanmaalaisille mahdollisuuden asettaa kansan valitsema poliitikko ja hänen edustamansa poliittinen ryhmittymä vastuuseen, mikä on tärkeä osa demokratian toteutumista.

Ahvenanmaan edustus Euroopan parlamentissa toisi lisäksi eurooppalaiset kysymykset ratkaisevalla tavalla lähemmäs Ahvenanmaan väestöä. Ahvenanmaalaiset saisivat oman kanavansa parlamenttiin ja kansalaisten tiedot yhteisöjen päätöksentekoprosessista lisääntyisivät. Siten edustajanpaikka Euroopan parlamentissa lisäisi ymmärrystä eurooppalaista yhteistyötä kohtaan ja unionin jäsenyyden legitimiys väestön silmissä lisääntyisi aivan toisella tavalla kuin tähän asti.

Ahvenanmaan maakunnan väestö on tosin lukumäärältään vähäinen, mutta jäsenvaltioiden edustus Euroopan parlamentissa ei myöskään ole suorassa suhteessa jäsenvaltioiden asukasmääriin. EU:ssa vallitsevan katsantokannan mukaan yhtäältä jäsenvaltioiden asukasmäärät ja toisaalta paikkojen tasainen ja yhtenäinen jakautuminen otetaan huomioon jaettaessa edustajanpaikkoja itsenäisille jäsenvaltioille kunnioittaen näiden perustuslakia ja itsemääräämisoikeutta. Maakuntapäivien näkemyksen mukaan vastaavaa käytäntöä on sovellettava myös valtakunnan ja maakunnan väliseen suhteeseen kun on kyse edustuksesta Euroopan parlamentissa.

3.1.3. Maakuntapäivien ehdotus

Maakuntapäivät ehdottaa, että Ahvenanmaan maakunta muodostaisi oman vaalipiirinsä Euroopan parlamentin vaaleissa ja muu maa oman vaalipiirinsä. Vaalilakia muuttamalla saatettaisiin voimaan säännöksiä maakunnassa järjestettävän *vaalin* suorittamisesta. Ehdotettu menettely muistuttaa suuresti eduskuntavaaleissa noudatettavaa menettelyä.

Ahvenanmaan itsehallintolain 68 §:n mukaan kansanedustajien ja tasavallan presidentin vaaleissa maakunta muodostaa oman vaalipiirin. Säännöksen ei katsota muodostavan estettä sille, että maakunta muodostaisi oman vaalipiirin myös Euroopan parlamentin vaaleissa. Pykälää olisi tosin muutettava kun itsehallintolakia seuraavan kerran muutetaan.

3.2. Maakunnan puhevalta EY:n tuomioistuimessa

Maakunnalla on oman toimivaltansa puitteissa itsehallintolain 59 c §:n perusteella jo olemassa tietty puhevalta EY:n tuomioistuimessa. Tämä puhevalta perustuu kuitenkin maakunnan ja valtakunnan viranomaisten väliseen yhteistoimintaan, jossa maakunnan ja valtakunnan kantoja punnitaan vastakkain ja jossa valtakunnan viranomaisilla on lopullinen päätösvalta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että maakunnan mahdollisuus puolustautua on rajoitettu etenkin tilanteissa, joissa valtakunta tukee komission kantaa.

Luonnollisille henkilöille ja oikeushenkilöille asetettujen kanteen nostamista koskevien ehtojen vuoksi maakuntapäivät eivät voi nostaa kannetta, joka koskee yleisesti sovellettavien, unionin toimielinten hyväksymien säädösten mitätöintiä, koska näiden ei katsota suoraan koskevan itsehallintoalueita. Maakunta panee täytäntöön suuren määrän direktiivejä ja nämä direktiivit aiheuttavat usein maakunnan toimivallan piiriin kuuluvia lainsäädäntötoimia. Jos maakunta haluaa tehdä aloitteen säädöksen laillisuuden oikeudellisesta arvioinnista, se on yllä mainituissa tilanteissa

riippuvainen jäsenvaltiosta. On myös mahdollista, että maakunnan hallitus haluaa käyttää hyväkseen Suomen mahdollisuutta panna vireille laiminlyöntiä koskeva kanne tai olla väliintulijana asiassa, jossa Suomi ei ole osapuolena.

Maakunnan oikeus käyttää puhevaltaansa EY:n tuomioistuimessa edellyttää sääntelyä itsehallintolaisissa. Maakunnan oikeutta toimia itsenäisesti suhteessa valtakunnan viranomaisiin tulee vahvistaa asioissa, joissa komissio on pannut vireille EY-oikeuden täytäntöönpanoa koskevan kanteen. On tietysti koko valtakunnan edun mukaista, että jäsenvaltio Suomi esiintyy johdonmukaisesti kun on kyse oikeudellisesta argumentaatiosta EU:ssa. Valtakunnalla ei kuitenkaan ole mitään perustuslaillisia edellytyksiä pakottaa maakunta säätämään maakuntalakeja. Maakunta vastaa valtakunnalle vakiosummasta tai uhkasakosta, jonka EY:n tuomioistuin on tuominnut Suomen valtion maksettavaksi, mutta ainoastaan siltä osin kuin maakunnan toimenpide tai laiminlyönti on syynä tuomioon. Koska maakunnalle on asetettu velvollisuus viime kädessä vastata langettavasta tuomiosta, maakunnan oikeuden puolustautua tulee painaa vaa'assa enemmän kuin valtakunnan oikeudellisen argumentaation johdonmukaisuuteen kohdistuvan intressin.

Maakunnalla tulee sitä paitsi olla oikeus vaatia Suomea käyttämään kanteen vireillepanomahdollisuuttaan sekä EY-säädösten laillisuutta että laiminlyöntiä ja interventiota koskevissa tapauksissa. Mainitun ehdotuksen toteuttamiseksi maakunnan aikomuksena on tehdä itsehallintolain muuttamista koskeva aloite.

3.3. Maakunnan osallistuminen toissijaisuusperiaatteen noudattamisen valvontaan

Perustuslakisopimuksen toissijaisuutta koskeva pöytäkirja takaa sen, että eduskunta neuvottelee Ahvenanmaan maakuntapäivien kanssa, mutta menettelyn ei voida katsoa kunnioittavan eduskunnan ja maapäivien asemaa itsehallintojärjestelmässä, koska se merkitsee sitä, että maakuntapäivät toimisivat eduskunnan alaisuudessa. Itsehallintolain mukaan Ahvenanmaan maakuntapäivät edustavat Ahvenanmaan maakunnan väestöä itsehallintoa koskevissa asioissa, eikä eduskunta voi edustaa Ahvenanmaan maakunnan väestöä toissijaisuusperiaatteen noudattamisen valvonnassa siltä osin kuin on kyse maakuntapäivien toimivallasta.

Perustuslakisopimuksen jatkokäsittelyssä tulee ensi sijassa pyrkiä neuvottelemaan pöytäkirjan sisällön muuttamisesta niin, että lainsäädäntövaltaa käyttävien alueiden oikeus osallistua toissijaisuusperiaatteen noudattamisen valvontaan turvataan. Jos tätä ei voida toteuttaa, itsehallintolakia tulee muuttaa perustuslakisopimuksen voimaantulon yhteydessä. Muutos koskisi eduskunnan sitoutumista siihen, että maakuntapäivät voisi, halutessaan ja asian koskiessa maakunnan toimivaltaa, käyttää toista Suomen eduskunnalle kuuluvista äänistä.

Lakiteksti

Edellä esitetyn perusteella ja Ahvenanmaan itsehallintolain 22 §:n nojalla Ahvenanmaan maakuntapäivät ehdottaa, että hallitus antaa Eduskunnalle seuraavan lakiehdotuksen:

Laki vaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 2 päivänä lokakuuta 1998 annetun vaalilain (714/1998) 7 §:n 1 momentti, 31 §, 163 §:n 1 momentti ja 165 §:n 3 momentti, näistä 163 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on laissa 218/2004, sekä

lisätään lakiin uusi 166 a ja 178 a § seuraavasti:

7 §

Vaalipiirit muissa vaaleissa

Presidentinvaalissa maa on yhtenä vaalipiirinä. Europarlamenttivaaleissa maa on jaettu kahteen vaalipiiriin siten, että Ahvenanmaan maakunta muodostaa yhden vaalipiirin ja muu maa yhden vaalipiirin, jolloin Ahvenanmaan vaalipiiri on sama kuin eduskuntavaaleissa. Näiden vaalien teknisessä toimittamisessa noudatetaan eduskuntavaalien vaalipiirijakoa sen mukaan kuin jäljempänä säädetään.

31 §

Ehdokashakemukset käsittelevä viranomainen

Ehdokashakemukset käsittelee:

- 1) eduskuntavaaleissa vaalipiirilautakunta;
- 2) presidentinvaalissa Helsingin vaalipiirilautakunta;
- 3) europarlamenttivaaleissa Helsingin vaalipiirilautakunta ja Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirilautakunta;
- 4) kunnallisvaaleissa kunnan keskusvaalilautakunta.

163 §

Jäsenten määrä ja toimikausi

Suomesta valitaan viiden vuoden pituiseksi toimikaudeksi Euroopan parlamenttiin 14 jäsentä, joista yksi valitaan Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiristä.

165 §

Oikeus asettaa ehdokkaita

Ahvenanmaan maakunnassa asetettuja ehdokkaita lukuun ottamatta asetetut ehdokkaat ovat ehdokkaina koko maassa.

166 a §

Ehdokasasettelu ja asetettavien ehdokkaiden enimmäismäärä Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirissä

Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirissä on valitsijayhdistyksellä, jonka europarlamenttivaaleja varten on perustanut vähintään 30 vaalipiiriin kuuluvaa äänioikeutettua, oikeus asettaa ehdokas europarlamenttivaaleissa. Kahdella tai useammalla valitsijayhdistyksellä on oikeus muodostaa yhteislista. Yhteislistan ehdokkaita saa olla enintään neljä.

Valitsijayhdistyksen perustamisesta, valitsijayhdistyksen ehdokashakemuksesta, yhteislistan muodostamisesta ja yhteislistasta ilmoittamisesta Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirissä on muutoin voimassa soveltuvien osin mitä niistä tässä laissa säädetään. Ne ehdokasasetteluun liittyvät viranomaistehtävät, jotka muun maan osalta hoitaa Helsingin vaalipiirilautakunta, hoitaa Ahvenanmaan maakunnan osalta Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirilautakunta.

178 a §

Ääntenlaskenta ja vaalien tuloksen vahvistaminen Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirissä

Poiketen siitä, mitä 178 §:ssä säädetään, Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirilautakunnan ei tarvitse ilmoittaa Helsingin vaalipiirilautakunnalle Ahvenanmaan maakunnassa ehdokkaina olleiden vahvistettuja äänimääriä ja maakunnassa annettujen äänten kokonaisäänimäärää.

Muita kuin vaalituloksen julkistamista koskevia tehtäviä, joita 179 – 182 §:n mukaisesti hoitaa Helsingin vaalipiirilautakunta, hoitaa Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirissä Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirilautakunta. Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirilautakunnan tulee kuitenkin ilmoittaa vaalin tulos Helsingin vaalipiirilautakunnalle Suomen asetuskokoelmassa julkaistavaa kuulutusta varten.

—

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 ja sitä sovelletaan vuonna 2009 toimitettavista Euroopan parlamentin vaaleista alkaen.

—

Helsingissä ....

Maarianhaminassa 28 päivänä huhtikuuta 2006

Barbro Sundback
puhemies

Viveka Eriksson
varapuhemies

Johan Ehn
varapuhemies